

Člověk a svět práce

Pracovní činnosti (*aktualizace 2025*)

Charakteristika vyučovacího předmětu

Předmět Pracovní činnosti jako součást vzdělávací oblasti Člověk a svět práce zaujímá důležité postavení v našem školním vzdělávacím programu. Cíleně se zaměřuje na praktické pracovní dovednosti a návyky a doplňuje celé základní vzdělávání o důležitou složku nezbytnou pro uplatnění člověka v dalším životě a ve společnosti, seznamuje žáky s rozmanitými obory lidské činnosti, zejména je však vede k průběžnému získávání praktických dovedností, ke schopnosti jejich dalšího rozvíjení a k pochopení praktického využití těchto dovedností v osobním i pozdějším profesním životě. Důraz je kladen na uplatnění vlastní tvořivosti žáků, rozvoj této kreativity a v neposlední řadě rovněž na podporu jejich iniciativy a vytrvalosti ve všech činnostech.

Obsahové vymezení předmětu

V předmětu Pracovní činnosti je na 1. stupni plně realizován vzdělávací obsah vzdělávacího oboru Člověk a svět práce z Rámcového vzdělávacího programu pro základní vzdělávání, na 2. stupni je realizován obsah vzdělávacích tematických okruhů Práce s technickými materiály, Design a konstruování, Příprava pokrmů a Svět práce. Ve výuce je plně respektován činnostní charakter tohoto předmětu. Žáci navazují na předchozí zkušenosti a dovednosti, nadále je rozvíjejí při práci s různými materiály, uplatňují svou tvořivost a originalitu a postupně si osvojují a upevňují pracovní i hygienické návyky.

Při všech činnostech se žáci zároveň učí efektivně si organizovat svou pracovní činnost, při skupinové práci jsou vedeni k plnohodnotné spolupráci se všemi členy v týmu, k vytrvalosti, učí se vhodně komunikovat s ostatními a kriticky hodnotit výsledky své i společné práce.

Časové a organizační vymezení předmětu

1. ročník – 1 hodina týdně
2. ročník – 1 hodina týdně
3. ročník – 1 hodina týdně
4. ročník – 1 hodina týdně
5. ročník – 1 hodina týdně
6. ročník – 1 hodina týdně
8. ročník – 1 hodina týdně
9. ročník – 1 hodina týdně

Vzhledem k začlenění prvků programu Začít spolu do výuky na 1. stupni je část vzdělávacího obsahu předmětu realizována formou center aktivit, ve kterých se dle týdenních plánů prolínají obsahy více vzdělávacích oborů (ČjL, M, Prv, Přv, V1, Vv, Pč, případně též Hv a Aj). Na 1. stupni probíhá výuka v kmenových třídách, na 2. stupni v učebnách, odborných učebnách (dílny, kuchyňka, PC učebny) i v terénu. Žáci pracují samostatně, ve dvojicích a v pracovních skupinách. V případě potřeby a dle podmínek školy je možno třídu na výuku Pracovních činností dělit na skupiny.

Průřezová témata

Do předmětu jsou integrována tato průřezová témata:

Osobnostní a sociální výchova

Osobnostní rozvoj

- Rozvoj schopností poznávání
- Psychohygiena
- Kreativita

Sociální rozvoj

- Komunikace
- Kooperace a kompetice

Výchova demokratického občana

- Občan, občanská společnost a stát

Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech

- Evropa a svět nás zajímá

Environmentální výchova

- Ekosystémy
- Základní podmínky života
- Lidské aktivity a problémy životního prostředí
- Vztah člověka k prostředí

Mediální výchova

- Kritické čtení a vnímání mediálních sdělení
- Fungování a vliv médií ve společnosti

Výchovné a vzdělávací strategie

Výchovné a vzdělávací postupy, které v tomto předmětu směřují k utváření klíčových kompetencí:

Kompetence k řešení problému:**Žák:**

- vytváří prostor pro společné plánování a organizování práce a pro volbu způsobu a realizace zadané práce
- při řešení obdobných nebo nových problémových situací aplikuje osvědčené postupy

Učitel vede žáky:

- k vytrvalosti a soustavnosti při plnění zadaných úkolů

Kompetence komunikativní:**Žák:**

- vyjadřuje se logicky, výstižně, souvisle a kultivovaně (při objasňování postupů, při hodnocení výsledků práce)
- rozumí různým typům textů a záznamů, obrazových materiálů

Učitel vede žáky:

- k uvědomování si hodnoty spolupráce a konstruktivní kritiky, k uvědomování si hodnoty různých názorů a postupů při řešení daného úkolu

Kompetence sociální a personální:**Žák:**

- uvědomuje si efektivnost spolupráce, vytvoří si představu o sobě samém

Učitel vede žáky:

- k poznání, že technika jako významná součást lidské kultury je vždy úzce spojena s pracovní činností člověka
- k autentickému a objektivnímu poznávání okolního světa

Kompetence občanské:**Žák:**

- chápe základní principy, na nichž spočívají zákony a společenské normy

Učitel vede žáky:

- k chápání práce a pracovní činnosti jako příležitosti k seberealizaci, sebeaktualizaci a k rozvíjení podnikatelského myšlení

Kompetence pracovní:**Žák:**

- užívá správným způsobem vybavení učebny, techniku a pomůcky

Učitel vede žáky:

- ke správným a bezpečným způsobům užití materiálů, nástrojů, techniky, vybavení
- k sebedisciplině
- k dovednosti udržovat si pořádek na svém pracovním místě